

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ז ניסן תשע"ז

גליון
289

סוטה דף כ"ד. יום שב"ק פרשת תזריע מצורע

ר"ח אייר תשפ"ג

פרק רביעי - ארוסה

דף כ"ד - ע"א

משנה. ארוסה ושומרת יבם אינם שותות - שנאמר 'אשר תשטה אשה תחת אישה'. ולא נוטלות כתובה - שהיא גרמה להיאסר עליו.

אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ונתין - אינה שותה, שנאמר 'כי תשטה אשתו' - בראויה לאישות. ואינה נוטלת כתובה - שסתירתה אוסרת עליו אף אילו הייתה ראויה לו.

אמרה 'טמאה אני לך', או 'איני שותה', או שבאו עדים שנטמאה - אינה שותה ואינה נוטלת כתובה.

אמר בעלה 'איני משקה', או שבא עליה בדרך - אינה שותה, אבל נוטלת כתובה - שהוא גרם לה שלא תשתה.

מת בעלה של סוטה קודם שהשקה אותה - אינה שותה, שאי אפשר לקיים 'והביא האיש את אשתו'. לבית שמאי נוטלת כתובתה, ולבית הלל אינה נוטלת.

נשא מעוברת או מינקת חבירו וקינא לה - לרבי מאיר אינה שותה ואינה נוטלת כתובה, שאינה ראויה לקיימה. לחכמים - שותה, כיון שיכול להפרישה עד כ"ד חודש ולהחזירה.

איילונית וזקנה ושאינה ראויה לילד - לת"ק: אינה שותה ואינה נוטלת כתובה, שאסור לקיימה משום פריה ורביה. לרבי אלעזר: שותה, שיכול לקיימה ע"י שישא אחרת לפרות ולרבות הימנה.

אשת כהן - שותה ומותרת לבעלה.

אשת סריס - שותה, וכגון שנסתרס לאחר שנשאה, וקדמה שכיבת בעל לבועל.

קינא לה מאחד כל העריות - הרי זה קינוי, ואם נסתרה עמו נאסרת על בעלה ושותה. אבל קינא לה מקטן וממי שאינו איש אינו קינוי.

בית דין מקנין - למי שנתחרש בעלה, נשתטה, חבוש בבית האסורים. לת"ק - לפוסלה מכתובתה ולא להשקותה, שנאמר 'והביא האיש את אשתו', ואף בעלה לא ישקה בקינוי זה לכשיצא מבית האסורים, שצריך 'וקינא... והביא'. לרבי יוסי - לכשיצא בעלה מבית האסורים ישקה, שאין צריך 'וקינא... והביא' באותו אדם.

'דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם' - לרבות ארוסה

ושומרת יבם לקינוי, וכן מבואר במשנה ששנתה שלא שותות ולא נוטלות כתובה, ומשמע שמקנא לה, שבלי קינוי לא היתה מפסידה כתובתה.

משנתנו ששנתה שאין ארוסה ושומרת יבם שותות - רבי יונתן היא, שממעט מ'תחת אישך' - פרט לשומרת יבם, ו'מתחת אישה' ממעט ארוסה. שלא מסתבר למעט ארוסה מ'תחת אישך' - שנחשבת כאשתו כיון שבאה לו ע"י קידושי עצמו, וסוקלים אותה בשבילו אם זינתה. אבל רבי יאשיה מ'תחת אישך' ממעט ארוסה, ושומרת יבם מרבה מ'איש איש'. שלא מסתבר למעט מ'תחת אישך' שומרת יבם - שאינה מחוסרת מסירה לחופה להיות אשתו.

מחלוקת רבי יאשיה ורבי יונתן: ריבוי 'איש איש' - לרבי יאשיה: לרבות שומרת יבם, לרבי יונתן: ללמד שבית דין מקנין אשת חרש ואשת שוטה ואשת שעמום.

מיעוט 'תחת אישה' - לרבי יונתן: למעט ארוסה. לרבי יאשיה: להקיש איש לאשה ואשה לאיש (להלן דף כ"ז).

'מבלעדי אישך' - משמע שקדמה שכיבת בעל לבועל, ומה שנצרך פסוק למעט ארוסה משתייה - היינו שבא עליה ארוס בבית אביה קודם הזנות. ומה שנצרך פסוק למעט שומרת יבם - היינו שבא עליה בעודה שומרת יבם.

יבם שבא על יבמתו ביאה גרועה (כגון בזנות) - לרבי: אשתו גמורה היא, לשמואל: קנאה רק לדברים האמורים בפרשה (לפטרה מחליצה, ולרשת נכסי אחיו). ודברי רבי יאשיה ורבי יונתן מתאימים עם שתי השיטות.

לרבי: לרבי יאשיה - אכן אין צריך פסוק לרבות, שהרי אשתו היא, ואסמכתא היא, ועיקר 'איש איש' בא לרבות קינוי ב"ד (כמו לרבי יונתן). לרבי יונתן: אדרבה, משום שהיא אשתו גמורה הוצרך פסוק למעט שאין משקים אותה. לשמואל: לרבי יונתן - אין שותה משום שאינה אשתו, ועיקר הפסוק בא להיקש (כמו לרבי יאשיה). לרבי יאשיה - משום שאינה כאשתו לכל דבר הוצרך הפסוק לרבות ששותה.

סוטה דף כ"ה. יום א' פרשת אחרי קדושים

ב' אייר תשפ"ג

דף כ"ה - ע"א

למסקנא: עוברת על דת צריכה התראה, שמא תחזור בה ואז לא תפסיד כתובתה. והוכיחו כן ממה ששינוי שבית-דין מקנין לזו שנתחרש או נשתטה בעלה או שהיה חבוש בבית האסורים, לא להשקותה אלא לפוסלה מכתובתה, הרי שבלא התראה אינה מפסידה כתובתה.

ארוסה ושומרת יבם מקנא לה - לאסרה עליו, ולהשקותה

כשהיא נשואה. ולמסקנא - גם להפסידה כתובתה. אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתונה לישראל, בת ישראל לנתין וממזר - מקנא לה, לאסרה על הבועל. ולמסקנא - גם להפסידה כתובתה. איבעיא: עוברת על דת - האם תלוי בקפידת הבעל, ואם רוצה יכול לקיימה, או כיון שדרך הבעל להקפיד, בעל כרחו מוציאה.

ר' יאשיה אמר ג' דברים בשם זעירא: בעל שמחל על קינויו - הקינוי מחול, זקן ממרא - אם רצו בית דין הם מוחלים לו, בן סורר ומורה - אם רצו אביו ואמו הם מוחלים לו. וחבריו שבדרום לא הודו לו על מחילה לזקן ממרא - שלא ירבו מחלוקות בישראל.

בעל שמחל על קינויו הקינוי מחול - נחלקו רב אחא ורבינא אם גם אחר סתירה, או רק קודם, והוכיחה הגמרא מברייטא שרק קודם סתירה.

דף כ"ה - ע"ב

מת בעלה של סוטה קודם שהספיק להשקותה - לבית שמאי: נוטלת כתובתה, ששטר העומד לגבות כגבוי, והיא מוחזקת בנכסיו יותר מהיורשים, ועליהם להביא ראיה שזינתה בסתירה זו ואבדה כתובתה. לבית הלל: אינה נוטלת, ששטר העומד לגבות אינו כגבוי, ועליה להביא ראיה שחייבים לה כתובה.

שנינו לעיל (דף כד.): איילונית וזקנה ושאינה ראויה לילד, לא נוטלות כתובה ולא שותות, רבי אליעזר אומר יכול הוא לישא אשה אחרת ולפרות ולרבות הימנה. ופירש אביו: לא נחלק רבי אליעזר אלא בזקנה ושאינה ראויה לילד, אבל באיילונית לדברי הכל אינה שותה, שנאמר 'ונקתה ונזרעה זרע' - מי שדרכה להזריע. (ולחלן דף

כ"ו. יבואר שיש חולקים שאף איילונית שותה).

סוטה דף כ"ו. יום ב' פרשת אחרי קדושים
ג' אייר תשפ"ג

דף כ"ו - ע"א

נשא אשה מעוברת ומינקת חבירו - לרבי מאיר: אינה שותה ואינה נוטלת כתובה, שאינה ראויה לקיימה, שקנסוהו חכמים שיוציאה ולא יחזירה עולמית.

לחכמים: שותה, שסוברים שלא קנסוהו לעולם, אלא יכול להפרישה ולהחזירה אחר כ"ד חודש ללידת הולד.

בחור שנשא עקרה וזקנה ואין לו אשה ובנים - לת"ק: לא שותות ולא נוטלות כתובה, שאינם ראויות לו לאישות. לרבי אלעזר: שותות, שיכול לישא אחרת ולפרות ולרבות ממנה.

מקנא לארוסתו ולשומרת יבם שלו, שאם נסתרה משכנסה - שותה או לא נוטלת כתובה.

מעוברת ומינקת עצמו, או שותה - אף שנהרג הולד, או לא נוטלת כתובה.

איילונית - לרבי שמעון בן אלעזר: אינה שותה ואינה נוטלת כתובה, שנאמר 'ונזרעה זרע' - מי שדרכה להזריע, וכן סובר רב נחמן.

לחכמים: או שותה או לא נוטלת כתובה, והאמור 'ונקתה ונזרעה זרע' - לרבי עקיבא: שאם הייתה עקרה נפקדת, לרבי ישמעאל: אם כן יסתרו העקרות, אלא שאם ילדה בצער - יולדת בריווח, נקבות - יולדת זכרים, קצרים - יולדת ארוכים, שחורים - יולדת לבנים.

אשת ממזר או נתין - או שותה או לא נוטלת כתובה, ואין אומרים שלא נעשה שלום ביניהם כדי שלא יפרו וירבו פסולים.

אשת גר ועבד משוחרר - או שותה או לא נוטלת כתובה, שאף שנאמר 'דבר אל בני ישראל', נתרבו מ'ואמרת'.

אשת כהן שותה ומותרת לבעלה, ואין אומרים שפרשת סוטה נאמרה רק באשת ישראל, כיון שנאמר בה 'והיא לא נתפשה', ומשמע שמדובר באשה שאילו נאנסה מותרת לבעלה, ואשת כהן שנאנסה אסורה.

חידוש המשנה שאשת כהן ששתתה מותרת לבעלה - היינו באופן שנתנונו אבריה חוץ מהמעיים והירכיים, שאין אומרים שהוא משום שנאנסה, ואסורה לכהן.

אשת סריס שותה - שאכן אינו בר זריעה אך בר שכיבה הוא (והיינו בסריס חמה שמותר לקיים אשתו, אבל לא בסריס אדם שחייב להוציאה משום 'לא יבא פצוע דכא'. רש"י), ואין ממעטים אותה מהאמור 'מבלעדי אישך', שהפסוק בא לומר שצריך שתקדם שכיבת בעל לבועל.

דף כ"ו - ע"ב

קינא לה מאחד מכל העריות ונסתרה - הרי זה קינוי, ונאסרת עליו, ושותה, ואף שנאמר בפרשה פעמיים 'ונטמאה' ללמד שנאסרת על הבעל ועל הבועל, אין אומרים שהפרשה אינה נוהגת בבועל שממילא אסורה עליו - שאין כוונת הפסוק למעט קרובים, אלא לאוסרה על הבועל אם לא הייתה קרובה לו.

אין מקנין ע"י קטן, שנאמר 'ושכב איש אותה' - 'איש' ולא קטן.

השחוף - שבשרו נשחף וכלה ויבש ואין בו כח, מקנין על ידו, אף שנאמר 'ושכב איש אותה שכבת זרע'. וכן פוסל בביאתו בת כהן ואשת כהן מתרומה, אם הוא מהפסולים המחללים את האשה, אף שנאמר 'ולא יחלל זרעו' והוא אין לו זרע.

'שכבת זרע' האמור בסוטה בא למעט: לרב ששת - שלא כדרכה. לרבא - דרך אברים, שלא נאמר שכיון שקינוי תלוי בקפידת הבעל, לכן כל שמקפיד אף שאינו אלא דבר פריצות הרי זה קינוי. לאביו - למעט העראה.

מקנין על ידי עכו"ם, אף שדורשים מכפילות 'ונטמאה' לאסור על הבועל ובין כך אסורה עליו. ופוסל לתרומה בביאתו, אף שנאמר 'ובת כהן כי תהיה לאיש זר' ומשמע רק ביאה שיש בה קידושין פוסלת - שנאמר 'ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה... ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה' - דווקא ביאה שיש בה אלמנות וגירושין (שיש לו בה קידושין) לא פסלה בביאתו וחוזרת לתרומה.

אין מקנין על ידי בהמה - שאינה נעשית זונה בביאתה, שנאמר 'לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב... תועבת ה' גם שניהם', אבל אתנן כלב ומחיר זונה מותרים, שנאמר 'שניהם' - ולא ארבעה, הרי שאין זנות לבהמה.

סוטה דף כ"ז. יום ג' פרשת אחרי קדושים
ד' אייר תשפ"ג

דף כ"ז - ע"א

מי שאינו מוצא זיווג אלא או 'דומה' - שנדברת בפי כל על גיאופיה, או 'בת דומה' - לשמואל: ישא דומה, שבאה מטיפה כשרה, ולא ישא בת דומה, שמא באה מטיפה פסולה. לרבי יוחנן: ישא בת דומה, שהיא בחזקת כשרות, כיון שרוב בעילות אחר הבעל, ואל ישא דומה, שאינה

בחזקת כשרות ואסורה לו. והלכה כרבי יוחנן.

איבעיא: פרוצה ביותר, האם תולים רוב בעילותיה בבעלה ובניה בחזקת כשרים. והיינו לסוברים שמתעברת סמוך לטבילתה, והספק האם אפשר לשומרה אז, אבל לסוברים שמתעברת סמוך לווסתה אין בניה בחזקת כשרות, שאין הבעל יודע וסתה ואינו יכול לשומרה.

'איש איש כי תשטה אשתו', 'איש איש' - לרבות אשת חרש ושוטה ושעמום ושהלך בעלה למדינת הים וחבשו בבית האסורים, שבית דין מקנין לאשתו.

לת"ק - להפסיד כתובתה ולא להשקות, שנאמר 'והביא האיש את אשתו', ואף בעלה לא ישקה בקינוי זה לכשיצא מבית האסורים, שצריך 'וקינא... והביא'.

לרבי יוסי - לכשיצא בעלה מבית האסורים ישקה, שאין צריך 'וקינא... והביא' באותו אדם.

'אשר תשטה אשה תחת אישה' - להקיש איש לאשה ואשה לאיש, שאם היא סומא אינה שותה, כשם שאם הוא סומא אינו משקה - שנאמר 'ונעלם מעיני אישה'. ואם הוא חוגר או גידם אינו משקה, כשם שאם היא חוגרת וגידמת אינה שותה - שנאמר 'והעמיד הכהן את האשה לפני ה' ונתן על כפיה'. ואם הוא אילם אינו משקה, כשם שאם היא אילמת אינה שותה - שנאמר 'ואמרה האשה אמן אמן'.

הדרן עלך פרק ארוסה

דף כ"ז - ע"ב

פרק חמישי - כשם שהמים

משנה . כשם שהמים בודקים אותה כך בודקים אותו - שנאמר 'ובאו' 'ובאו'. כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבעל - לרבי עקיבא וזכריה בן הקצב: שדורשים וי"ו יתירה של 'ונטמאה'. לרבי: שנאמר פעמים 'ונטמאה'.

נאמר בשרצים: 'וכלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא' - דרש רבי עקיבא: נאמר 'טמא' (ולא 'טמא'), שמשמעותו שגם מטמא אחרים, ולמדנו שכבר שנפלה לכלי חרס ראשון ונעשית שני, מטמאה אוכלים אחרים להיות שלישי, ואף בחולין.

נאמר 'ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפיים באמה', ונאמר 'מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב' - לרבי עקיבא (שדרש בו ביום שנתמנה רבי אלעזר בן עזריה לנשיאות): אלף אמה מגרש ללויים, ואלפיים שנאמרו כאן לא נאמרו אלא לעניין תחום שבת. לרבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי: הכל ללויים, אלף אמה מגרש, ועוד אלף לשדות וכרמים.

'אז ישיר משה ובני ישראל... ויאמרו לאמור' - שהיו ישראל עונים אחרי משה, לת"ק - כקוראים את ההלל (שענו אחריו ראשי פרקים), לרבי נחמיה - כקוראים שמע (שענו אחריו ואמרו יחד עמו כל השירה).

איוב - לרבי יהושע בן הורקנוס: עבד הקב"ה מאהבה, שנאמר 'הן יקטלני לא איחל' - ונדרש 'לו איחל', שהרי נאמר 'עד אגוע לא אסיר תומתי ממני'. לרבן יוחנן בן זכאי: עבד מיראה, שנאמר 'איש תם וישר ירא אלוקים וסור מרע'.

סוטה דף כ"ח . יום ד' פרשת אחרי קדושים

ה' אייר תשפ"ג

דף כ"ח - ע"א

מה ששינונו 'כשם שהמים בודקים אותה כך המים בודקים אותו' - היינו הבעל, לרבי עקיבא ורבי זכריה בן הקצב:

נלמד מריבוי וי"ו של 'ובאו'. לרבי: שאחר שכבר נאמר 'וצבתה בטנה ונפלה יריכה' נאמר 'לצבות בטן ולנפיל ירך' והיינו של בועל, שאין לומר שהכתוב בא ללמד רק שהכה מודיע לה שהמים בודקים הבטן תחילה - שאם כן היה צריך לכתוב 'בטנה' ו'יריכה'.

'ונקה האיש מעון והאשה ההיא תשא את עונה' - רק בזמן שהאיש מנוקה מעון (שלא בא עליה משנסתרה) המים בודקים את אשתו.

נאמר ג' פעמים 'ונטמאה' - אסורה לבעל ולבעל ולתרומה, שאפילו היא בת כהן ובעלה כהן נפסלה מן התרומה.

לרבי ישמעאל: סוטה נפסלה לכהונה מקל וחומר - מה גרושה בת כהן שמותרת לתרומה אסורה לכהונה, סוטה שאסורה בתרומה כל שכן שאסורה לכהונה (ולחלן דף כ"ט יש שיטת רבי עקיבא).

'וקנא את אשתו והיא נטמאה' - משמע ודאי נטמאה, 'או עבר עליו רוח קנאה והיא לא נטמאה' - משמע ודאי לא נטמאה, שספק כוודאי, שכל שלא השקה אותה אסורה כוודאי.

דף כ"ח - ע"ב

לומדים מסוטה: סוטה ספק טומאה ברשות היחיד בדבר שיש בו דעת לישראל אם נטמאת - וספיקו טמא, אף כל ספק טומאה ברשות היחיד שיש בו דעת לישראל - ספיקו טמא. וכגון ספק אם נגע שרץ באדם, או בטהרות בשעה שהיה אדם עסוק בהם, שיש בו דעת לישראל. וקל וחומר הוא מסוטה, שהרי סוטה לא עשה בה שוגג כמזיד ואונס כרצון, כל שכן בטומאת שרץ ששוגג כמזיד ואונס כרצון.

ספק טומאה ברשות הרבים ביש בו דעת לישראל, ובאין בו דעת לישראל בין ברשות-הרבים ובין ברשות-היחיד - ספיקו טהור, שלומדים מסוטה שדווקא ברשות-היחיד ויש בו דעת לישראל ספיקו טמא.

סוטה דף כ"ט . יום ה' פרשת אחרי קדושים
ו' אייר תשפ"ג

דף כ"ט - ע"א

ביאור הברייתא שרבי עקיבא דרש מה שנאמר בפרשת סוטה ג' פעמים 'נטמאה' - א' לבעל, וא' לבעל, וא' לתרומה, ורבי ישמעאל אמר ק"ו, ומה גרושה שמותרת לתרומה אסורה לכהונה זו שאסורה לתרומה אינו דין שאסורה לכהונה: רבי עקיבא דרש וי"ו של 'ונטמאה' וממילא יש ד' דרשות - ב' 'נטמאה' והשלישי 'ונטמאה' שיש בו ב' דרשות (גוף הפסוק והוי"ו) - א' לבעל, וא' לבעל, וא' לתרומה, וא' לכהונה. רבי ישמעאל לא דרש וי"ו, ודרש איסור לכהונה מקל וחומר, שמסתבר לדרוש איסורה בתרומה מ'ונטמאה' (ולא שהפסוק בא לאסורה בכהונה, ולא נאסור אותה בתרומה) - שהוא דומה לאיסורה לבעל ולבעל שכולם בחיי הבעל, משא"כ איסורה לכהונה הוא רק לאחר מיתתו. ורבי עקיבא לא סבר סברא זו, ולכן הוצרך לד' דרשות לאסורה בכל אלו, או שגם הוא מודה שאפשר ללמוד איסורה לכהונה בקל וחומר, אלא שלפעמים טורח הכתוב לפרש דבר הנלמד בקל וחומר.

'והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל' - רק ודאי טמא לא יאכל, אבל ספק יאכל. ובהמשך נאמר: 'והבשר כל טהור יאכל בשר' - רק ודאי טהור יאכל בשר, אבל ספק לא יאכל - אדם שיש בו דעת לישראל ספיקו טמא, ובשר שאין בו דעת לישראל ספיקו טהור. ונצרכו שני הלימודים,

מפסוקים אלו ומסוטה - מסוטה לומדים שגם זה שיש בו דעת לישראל אינו טמא בספק אלא ברשות היחיד, אבל ברשות הרבים ספקו טהור. ומפסוקים אלו לומדים שדי בכך שהנטמא יש בו דעת לישראל לטמא ספקו, ואין צריך שיהא גם המטמא בר דעת לישראל (כמו בסוטה שהבועל והאשה שניהם יש בהם דעת).

רבן יוחנן בן זכאי לא היה לו מקרא מפורש ששני עושה שלישי בתרומה, אלא למד בצד השווה - מה אדם שנגע בשרץ (שלא נעשה אב הטומאה) והוא טבול יום מותר בחולין ופוסל בתרומה, ככר שני שפסול בחולין אינו דין שיעשה שלישי בתרומה. ואף שיש לדחות: שונה אדם טבול יום שיש במינו אב הטומאה, מה שאין כן ככר שאין במינו אב הטומאה - כלי חרס ראשון יוכיח, שאין במינו אב הטומאה ומטמא את התרומה. מה לכלי חרס שמתמא באוויר - טבול יום יוכיח. ואמר רבי יוחנן בן זכאי שדור אחרון עתיד לטהרו, שיפרוך - מה לצד השווה שיש בהן צד חמור. ורבן יוחנן בן זכאי סובר ש'צד חמור' אינה פירכא, כיון שאין חומר שבשניהם שווה.

בקודש - שני עושה שלישי מן התורה, שנאמר בבשר שלמים 'והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל' - והיינו אף אם נגע בשני שנקרא טמא, שהרי בכלי חרס שנטמא משרץ והוא ראשון נאמר 'כל אשר בתוכו יטמא'.

דף כ"ט - ע"ב

בקודש - שלישי פוסל ועושה רביעי מקל וחומר - מה מחוסר כיפורים שמותר בתרומה פוסל בקודש, שלישי שפסול בתרומה (כנלמד לעיל מטבול יום) אינו דין שיעשה רביעי בקודש.

טבול יום עשו בו מעלה לקודש - לאבא שאול: שנחשב כראשון, ומטמא אוכל קודש הנוגע בו להיות שני, ועושה שלישי, והשלישי פוסל הרביעי. **לרבי מאיר:** הרי הוא כשני, שפוסל התרומה להיות כשלישי, והשלישי פוסל את הקודש. **לחכמים:** כשם שתרומה הנוגעת בו, הרי היא שלישי, ואינה פוסלת תרומה אחרת הנוגעת בה, כך תרומה וקודש הנוגעים בו אינם פוסלים קודש אחר.

רבי יוחנן השיב על קל וחומר של רבי יוסי (ששלישי שפסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי בקודש) - משיטת חכמים הסוברים שטבול יום פוסל תרומה ואין התרומה פוסלת קודש אחר, ובהכרח רבי יוסי סובר כשיטתם, שאילו סבר כאבא שאול שתרומה שנעשת שלישי ע"י נגיעה באוכל שנעשה שני ע"י נגיעה בטבול יום פוסלת קודש, היה יכול ללמוד משם בק"ו, שמה אוכל שנטמא כח טבול יום שמותר בחולין, עושה רביעי בקודש, שלישי בתרומה שנטמא משני שאסור בחולין בוודאי יפסול קודש.

סוטה דף ל'. יום ו' פרשת אחרי קדושים
ז' אייר תשפ"ג

דף ל' - ע"א

רבי עקיבא דרש במשנה לעיל ששני עושה שלישי בחולין, ואמר רב שיש להוכיח מדברי חמשה תנאים, שחולקים וסוברים שאינו עושה - רבי מאיר (וכן חכמים החולקים עליו), רבי יוסי, רבי יהושע, רבי אלעזר, רבי אליעזר.

כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים - לרבי מאיר: מטמא את הקודש להיות שלישי, ואותו שלישי יעשה רביעי בקודש, ופוסל את התרומה, ומותר בחולין ומעשר. **לחכמים:** אסור באכילת מעשר, ומותר בחולין. הרי שסוברים רבי מאיר וחכמים החולקים עליו שאין שני מטמא חולין.

רבי יוסי דרש לעיל שתרומה נטמאת משני בקל וחומר מכך ששני טמא בחולין, ומכך שתרומה נעשית שלישי דרש בקל וחומר שקודש נעשה רביעי, ואילו סובר שחולין נעשים שלישי, היה לו לדרוש בקל וחומר שתרומה נעשית רביעי, וקודש נעשה חמישי. אלא בהכרח שסובר שאין שלישי בחולין.

האוכל חצי פרס אוכלים טמאים - לרבי אליעזר: אכל ראשון - נעשה גופו ראשון לטומאה מדרבנן, אכל שני - נעשה שני שלישי - נעשה שלישי. **לרבי יהושע:** אכל ראשון או שני - נעשה שני, אכל שלישי - נעשה שני לענין קודש. וסיים רבי יהושע שזה שייך רק בחולין שנעשו על טהרת תרומה והרי הם שלישי, ומוכח שסובר שבסתם חולין לא שייך שלישי.

לרבי אלעזר ראשון של חולין ושל תרומה ושל קודש שווים - שלענין קודש מטמא שניים ופוסל עוד אחד (רביעי), לענין תרומה מטמא אחד ופוסל עוד אחד (שלישי), ובחולין פוסל אחד. (והתנא שחולק עליו סובר שקודש נטמא עד רביעי רק מכך ראשון של קודש, ולא של תרומה וחולין). הרי שדעת רבי אלעזר שאין חולין נעשה שלישי.

שתי עיסות אחת טהורה ואחת טמאה - לרבי אליעזר: נוטל כדי חלה מעיסה הטהורה, ונותן קצת מהעיסה הטהורה בין שתי העיסות, כדי ליטול מן המוקף.

לגירסא במשנה - דווקא פחות מכביצה ניחא ביניהם, לברייתא - אף כביצה. וחכמים אוסרים להפריש מזו על זו.

טעם מחלוקתם: להזיז אמינא - נחלקו אם שני עושה שלישי בחולין, ומדובר שהעיסה היא ראשון לטומאה, רבי אליעזר סובר שאינו עושה, ולכן אף אם תטמא העיסה שביניהם ותעשה שני לא תטמא את העיסה הטהורה (אמנם לגירסא במשנה אסר להניח כביצה - א. שיש למעט בטומאת חולין. ב. שמה תיגע בה החלה ותעשה שלישי, אך פחות מכביצה אין מטמא אוכלים אחרים), וחכמים סברו שני עושה שלישי בחולין, ואם תטמא האמצעית ותיגע בעיסה הטהורה תטמא אותה.

למסקנא - לדעת הכל אין שני עושה שלישי בחולין, ונחלקו: א. בחולין הטבולים לחלה, האם דינם כחלה ושני עושה שלישי, או כחולין סתם. ב. האם מותר לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל - ולגרום טומאה למה שמניח באמצע, או לא.

דף ל' - ע"ב

'ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפיים באמה' - לרבי עקיבא: משום תחום שבת.

לרבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי: שדות וכרמים לערי הלויים, שסובר תחום שבת הוא רק מדרבנן.

בשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה, ונאמר 'ויאמרו לאמור' היינו שענו ישראל אחר משה.

לרבי עקיבא: על כל אמירה ענו את תחילת השירה 'אשירה לה' - משה אמר 'אשירה לה', והם ענו אחריו 'אשירה לה', אמר 'כי גאה גאה', והם ענו אחריו 'אשירה לה'. **לרבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי:** ענו אחריו כל דבר שאמר. **לרבי נחמיה:** משה פתח בשירה, וכולם אמרו יחד עמו.

כיצד אמרו שירה: לרבי יוסי הגלילי - עולל מוטל על ברכי אימו, ותינוק יונק משדי אימו, כיון שראו את השכינה, עולל הגביה צווארו, ותינוק שמט דד מפיו, ואמרו: 'זה קלי ואנוהו', שנאמר 'מפי עוללים ויונקים יסדת עוז'. **לרבי מאיר -** אפילו עוברים שבמעמי אימם אמרו שירה, שנאמר 'במקהלות ברכו אלוקים, ה' ממקור ישראל'. ונעשה להם נס שנעשה כרס האם כאספקלריא המאירה, וראו.

ADVICE
למשכנתאות

אדוויס-הרבה יותר מיעוץ

יסודי

חסכוני

היימשי

הגליון בחסות:

מאיר כץ 052.712.6278 \ Advice7171@gmail.com

רח' עמוס 5 י-ם ' Email - sikumhadaf12@gmail.com ' בכל ענייני הגליון 052-7111-235